

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 16Csp/122/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6123381432
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Drimák
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2024:6123381432.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Prešov sudcom JUDr. Michalom Drimákom, PhD. v právnej veci žalobcu: BUBO travel agency, s.r.o., so sídlom Dunajská 31, 811 08 Bratislava, IČO: 35 824 859, právne zastúpený: CLC advokátska kancelária s.r.o., so sídlom Panenská 18, 811 03 Bratislava, IČO: 36 707 856 proti žalovanému: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom A. XX, XXX XX C., o zaplatenie 2.626,15 eur s príslušenstvom takto

rozhodol:

I. Súd žalobu zamietá.

II. Žalobca nemá právo na náhradu trov konania a žalovanému sa náhrada trov konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Žalobou doručenou tunajšiemu súdu 23.10.2023 sa žalobca voči žalovanému domáhal zaplatenia sumy 2.6216,15 Eur s príslušenstvom z toho titulu, že žalovaný ako cestujúci uzatvoril so žalobcom ako cestovnou kanceláriou dňa 2.4.2023 zmluvu o zájazde, predmetom ktorej bolo obstaranie zájazdu v termíne od 07.08.2023 do 13.08.2023 v cieľovom mieste zájazdu: Turecko, názov zájazdu: „Výstup na Ararat“. V zmysle znenia Zmluvy o zájazde celková cena Zájazdu predstavovala sumu vo výške 3.973,83 EUR. Pred uskutočnením Zájazdu Žalovaný v rámci čiastočnej zálohovej platby uhradil na účet Žalobcu sumu vo výške 1.000,- EUR. Prostredníctvom e-mailovej správy zo dňa 20.07.2023 Žalovaný Žalobcu informoval, že sa neplánuje zúčastniť Zájazdu, pričom ako dôvod neúčasti uviedol „z veľmi objektívnych dôvodov“. V nadväznosti na zaslanie e-mailu zo dňa 20.07.2023 Žalovaný v danej e-mailovej schránke obratom obdržal storno protokol, ktorý obsahoval špecifikáciu storno poplatku z titulu predčasného odstúpenia od Zmluvy o zájazde ako aj spôsob kalkulácie tohto poplatku. V zmysle znenia čl. VI ods. 5 platí nasledovne: „Ak nie je dôvodom odstúpenia cestujúceho od zmluvy porušenie povinností BUBO, ktoré sú určené zmluvou o zájazde alebo zákonom alebo ak BUBO odstúpi od zmluvy z dôvodu porušenia povinností cestujúcim, je cestujúci povinný zaplatiť BUBO odstupné (zmluvnú pokutu). Výška odstupného závisí od počtu dní zostávajúcich do začatia zájazdu alebo čerpania dohodnutých služieb a je určená nasledovne, pričom uvádzané čiastky platia pre 1 osobu bez rozdielu veku. Tieto storno podmienky platia pre všetky zájazdy na D.. a) viac ako 50 dní, 50% z ceny zájazdu b) od 49 do 40 dní, 60% z ceny zájazdu c) od 39 do 30 dní, 80% z ceny zájazdu d) od 29 do 15 dní, 90% z ceny zájazdu e) od 14 do 0 dní, 100% z ceny zájazdu a všetky povinné aj nepovinné príplatky (všetky druhy poistenia, ostatné doplnkové služby atď.) sa vzťahuje odstupné vo výške 100% z hodnoty služby odo dňa účinnosti zmluvy o zájazde. Uviedol, že v zmysle znenia čl. VI ods. 11. VZP platí nasledovne: „BUBO má právo odrátať zmluvnú pokutu od už zaplatenej zálohy alebo zaplatenej ceny zájazdu alebo objednaných služieb. Ak je zmluvná pokuta nižšia ako zaplatená cena zájazdu alebo objednaných služieb, je BUBO povinná vrátiť rozdiel zo zaplatenej ceny zájazdu a/alebo objednaných služieb cestujúcemu v lehote 15 dní odo dňa písomného oznámenia čísla účtu, na ktorý má byť rozdielna suma poukázaná. Ak je

zmluvná pokuta vyššia, je cestujúci povinný bezodkladne, najneskôr do 7 dní, zaplatiť BUBO rozdiel medzi odstupným a zaplatenou cenou zájazdu alebo objednaných služieb.“ V nadväznosti na citované a s ohľadom na dátum odstúpenia žalovaného od Zmluvy o zájazde sa tento právny úkon bude posudzovať v zmysle režimu uvedeného čl. VI. ods. 5. písm. d) VZP, na základe ktorého je žalovaný povinný uhradiť 90% z ceny Zájazdu. Vychádzajúc zo znenia storno protokolu cena zájazdu predstavovala po storne sumu vo výške 3.626,15 EUR. Od tejto sumy bola následne odpočítaná uhradená čiastka 1.000 EUR. Celková dlžná čiastka teda predstavuje sumu vo výške 2.626,15 EUR.

2. Vo veci bol Okresným súdom Banská Bystrica dňa 24.8.2023 vydaný platobný rozkaz č. k. 30 Up 1346/2023, ktorým bolo žalobe v celom rozsahu vyhovie.

3. Proti tomuto platobnému rozkazu podal žalovaný odpor, v ktorom uviedol, že nárok zo strany žalobcu vychádza z neprijateľných zmluvných podmienok resp. podmienok, ktoré má žalobca stanovené v časti čl. VI ods. 5 Všeobecných zmluvných podmienok, ktoré považoval za neprijateľné, pretože požadovanie 90% z ceny zájazdu od spotrebiteľa, nemôže požívať právnu ochranu. Žiadaná zmluvná pokuta je podľa jeho názoru neplatne dojednaná. Dôvodil, že súdna prax sa jednoznačne ustálila v závere, že dojednanie o zmluvných pokutách musí byť obsiahnuté v zmluve, nie vo všeobecných obchodných podmienkach, či iných listinách pripojených k zmluve. Preto nie je možné považovať za platne dojednanú takú zmluvnú pokutu, ktorá nie je obsiahnutá priamo v zmluve, kde spotrebiteľ pripojil svoj vlastnoručný podpis, ale vo všeobecných či iných listinách vydaných dodávateľom, ktoré by sa mali pripojiť ku každej zmluve bez ohľadu na daný individuálny typ zmluvného vzťahu. (Rozhodnutie KS Prešov. sp. zn. 3CoCsp/4/2022). Zdôraznil, že uvedené odstupné resp. nárokovaná zmluvná pokuta zo strany žalobcu nezohľadnila absolútne nič, čo je zákonom č. 170/2018 Z. z. o zájazdoch spojených službách cestovného ruchu, niektorých podmienkach podnikania v cestovnom ruchu a o zmene a doplnení niektorých zákonov, aj jednoznačne vyžadované t. j. predpokladané zníženie nákladov v dôsledku neposkytnutia služieb cestovného ruchu tvoriacich zájazd cestujúcemu a predpokladaný príjem z náhradného predaja služieb cestovného ruchu, ako je úplne zrejmé z webovej stránky žalobcu. Poukázal na to, že zájazd, ktorý je predmetom formulárovej Zmluvy o zájazde zo dňa 2.4.2023 (v termíne od 7.8.2023 - 13.8.2023) bol následne úplne vypredaný, čo dokazuje náhradný predaj služieb cestovného ruchu, dokonca s vyššou čiastkou! Ako spotrebiteľ nemal nijakým spôsobom možnosť voľby prijatia alebo odmietnutia zmluvnej pokuty žalobcu (aj v prípade odstúpenia od zmluvy), preto nemožno v žiadnom prípade hovoriť o individuálnom dojednaní. Dôvodil, že kvôli odstúpeniu od zmluvy s poukazom na § 21 ods. 4 zákona č. 170/2018 Z. z. a § 48 ods. 2 Občianskeho zákonníka vyplýva žalobcovi povinnosť ako cestovnej kancelárie vrátiť cestujúcemu všetky platby prijaté v zmysle zmluvy o zájazde, pričom to žalobca do dnešného dňa neurobil. Poukázal na nezrovnalosti vo vzťahu k žalovanému úroku z omeškania a opätovne zdôraznil spotrebiteľský rámec celého sporu. Navrhol platobný rozkaz zrušiť v celom rozsahu a následne žalobu zamietnuť.

4. K odporu žalovaného sa písomným podaním zo 17.10.2023 vyjadril žalobca, ktorý uviedol, že mu nie je zrejmé, aké konkrétne zákonné porušenie mal žalovaný na mysli. Poukázal na § 21 ods. 1 zákona o zájazdoch, z ktorého okrem iného vyplýva, že v zmluve o zájazde možno dohodnúť odstupné, ktorého výška musí zohľadňovať čas odstúpenia od zmluvy o zájazde pred začatím zájazdu, predpokladané zníženie nákladov v dôsledku neposkytnutia služieb cestovného ruchu tvoriacich zájazd cestujúcemu a predpokladaný príjem z náhradného predaja služieb cestovného ruchu. Konštatoval, že pri ustálení výšky zmluvnej pokuty sa riadil časom odstúpenia. Namietal, že v zmysle znenia dôvodovej správy k predmetnému zákonu však platí, že mimoriadne a neodvratiteľné okolnosti môžu zahŕňať napríklad vojnu, iné vážne bezpečnostné problémy, akými sú napríklad terorizmus, významné riziká pre ľudské zdravie, ako sú napríklad prepuknutie vážnej choroby v cestovnej destinácii, prírodné katastrofy, ako napríklad záplavy alebo zemetrasenia, alebo poveternostné podmienky, ktoré znemožňujú bezpečne cestovať do destinácie, tak ako bolo dohodnuté v zmluve o zájazde. Príkladom neodvratiteľnej a mimoriadnej okolnosti, predstavujúcej významné riziko pre ľudské zdravie, môže byť napríklad aj vypuknutie vírusu zika v cieľovom mieste po uzatvorení zmluvy, ak je cestujúca tehotná. Namietal, že ani jeden z vyššie citovaných dôvodov vzniku mimoriadnych a neodvratiteľných okolností nebol v cieľovej destinácii v čase konania zájazdu prítomný. Uviedol, že k odstúpeniu od zmluvy pristúpil žalovaný a nie žalobca, pričom žalobca ani nemal súhlas tretej osoby ani žiadne informácie o novom cestujúcom. Navrhol žalobe vyhovieť.

5. Napokon 16.11.2023 sa k vyjadreniu žalobcu ešte vyjadril žalovaný, ktorý argumentoval v podstate totožne ako v odpore, pričom ešte dodal, že tzv. odstúpné je totožné so zmluvnou pokutou. Opätovne zdôraznil, že čl. VI ods. 5 všeobecných zmluvných podmienok predstavuje neprijateľné zmluvné podmienky a žalobca požaduje zaplatenie neprimerane vysokej sumy ako sankcie, pričom táto ani nebola dohodnutá individuálne, teda riadne. Namietal nedodržanie povinnosti cestovnej kancelárie vrátiť cestujúcemu všetky platby, čo v danom prípade predstavuje zálohu vo výške 1.000 EUR. Navrhol preto žalobu zamietnuť.

6. Súd prvej inštancie vo veci vykonal dokazovanie listinnými dôkazmi prečítaním obsahu celého spisu konštatovaním, že na č. I. 3 a nasl. sa nachádza samotná žaloba, na č. I. 5 a nasl. je zmluva o zájazde, na č. I. 8 a nasl. sú VZP BUBO travel agency s.r.o., na č. I. 21 a nasl. sa nachádza predžalobná výzva, na č. I. 26 je platobný rozkaz OS BB sp. zn. 30Up/1346/2023 zo dňa 24.8.2023, na č. I. 30 a nasl. je odpor voči vyššie uvedenému platobnému rozkazu spolu s odpoveďou na predžalobnú výzvu, na č. I. 35 a nasl. je screenshot obrazovky poskytovateľa zájazdu, resp. cestovných služieb, na č. I. 42 sa nachádza vyjadrenie žalobcu k odporu žalovaného, na č. I. 46 a nasl. je internetová komunikácia medzi žalobcom a žalovaným vo vzťahu k odstúpeniu od zmluvy, na č. I. 54 a nasl. je vyjadrenie žalovaného k vyjadreniu žalobcu, ako aj ďalším spisovým materiálom, pričom zistil tento skutkový stav:

7. Žalovaný ako cestujúci uzavrel dňa 2.4.2023 so žalobcom ako s cestovnou kanceláriou zmluvu o zájazde, predmetom ktorej bolo obstaranie zájazdu v termíne od 07.08.2023 do 13.08.2023 v cieľovom mieste zájazdu: Turecko, názov zájazdu: „Výstup na Ararat“. V zmysle znenia Zmluvy o zájazde celková cena Zájazdu predstavovala sumu vo výške 3.973,83 EUR. Pred uskutočnením Zájazdu Žalovaný v rámci čiastočnej zálohovej platby uhradil na účet Žalobcu sumu vo výške 1.000,- EUR.

8. Vo Všeobecných zmluvných podmienkach k tejto zmluve bolo v čl. VI bod 5 uvedené, že „Ak nie je dôvodom odstúpenia cestujúceho od zmluvy porušenie povinností BUBO, ktoré sú určené zmluvou o zájazde alebo zákonom alebo ak BUBO odstúpi od zmluvy z dôvodu porušenia povinnosti cestujúcim, je cestujúci povinný zaplatiť BUBO odstúpné (zmluvnú pokutu). Výška odstúpného závisí od počtu dní zostávajúcich do začatia zájazdu alebo čerpania dohodnutých služieb a je určená nasledovne, pričom uvádzané čiastky platia pre 1 osobu bez rozdielu veku. Tieto storno podmienky platia pre všetky zájazdy na D..

a) viac ako 50 dní, 50% z ceny zájazdu

b) od 49 do 40 dní, 60% z ceny zájazdu

c) od 39 do 30 dní, 80% z ceny zájazdu

d) od 29 do 15 dní, 90% z ceny zájazdu

e) od 14 do 0 dní, 100% z ceny zájazdu

a všetky povinné aj nepovinné príplatky (všetky druhy poistenia, ostatné doplnkové služby atď.) sa vzťahuje odstúpné vo výške 100% z hodnoty služby odo dňa účinnosti zmluvy o zájazde“.

9. E-mailom zo dňa 17.7.2023 žalovaný žiadal o zámenu osoby (za svoju osobu) na predmetný zájazd, keďže sa z objektívnych dôvodov nemohol zúčastniť zájazdu.

10. Žalobca žalovanému v e-maile rovnako zo 17.7.2023 v odpovedi uviedol, že poplatok za zmenu osoby je 873 eur.

11. Následne žalovaný e-mailom z 19.7.2023 žalobcovi uviedol, že ďalšia osoba nemá záujem o zmenu osoby zájazdu za predpokladu, že sa to viaže na ďalší poplatok vo výške 873 eur.

12. Žalobca listom zo dňa 3.8.2023 označenom ako predžalobná výzva vyzval žalovaného, aby uhradil sumu 2.626,15 eur s prísl. ako zmluvnú pokutu v zmysle čl. VI ods. 11 Všeobecných zmluvných podmienok.

13. Na túto výzvu reagoval žalovaný písomným podaním z 14.8.2023 v tom zmysle, že došlo k porušeniu spotrebiteľských práv, zmluva obsahuje neprijateľné zmluvné podmienky a došlo k platnému odstúpeniu od zmluvy. Žiadal bezodkladne vrátiť plnenie uhradené aktuálne žalovaným žalobcovi dňa 2.4.2023.

14. Zo screenshotu internetovej stránky žalobcu vo vzťahu k predmetnému zájazdu (č. I. 35-36 spisu) vyplýva, že tento zájazd bol vypredaný.

15. Na pojednávaní konanom 16.1.2024 právny zástupca žalobcu uviedol, že nárok považuje za dôvodný čo do základu a do výšky. Uviedla, že je nesporné, že došlo k uzatvoreniu zmluvy medzi žalobcom a žalovaným, pričom žalovaný vyplnil objednávku na internetovej platforme a rovnako tak súhlasil aj so všeobecnými zmluvnými podmienkami. Rovnako nerozporovala, že došlo k odstúpeniu od zmluvy zo strany žalovaného, avšak konštatovala, že vzhľadom na toto odstúpenie, ktoré bolo podľa VZP v lehote od 29 dní do 15 dní vznikol žalobcovi nárok na storno poplatok – zmluvná pokuta v zmysle § 741h OZ. Poukázala na to, že táto zmluvná pokuta je odstupňovaná podľa počtu dní, resp. dĺžky dní od času kedy sa má konať zájazd a keďže v tomto prípade to bolo 29 až 15 dní v tejto lehote, preto bola zmluvná pokuta vo výške 90% z obstarávacej ceny, čo pri prepočte ceny zájazdu predstavovalo sumu 3.626,15 eur a keďže bola uhradená žalovaným záloha vo výške 1.000 eur, žalovaná suma predstavuje 2.626,15 eur s prísľušenstvom. Poukázala na to, že zájazd bol zložený z viacerých zložiek, viacerých transferov, ubytovaní a pod. a nešlo o nejaký zájazd typu last minute. Poukázala tiež na to, že dojednanie o zmluvnej pokute nepodlieha testu primeranosti. Odkázala na čl. 3 bod 5 samotnej zmluvy, v ktorej je uvedené, že sa žalovaný, resp. objednávateľ zájazdu oboznámil so VZP. Uviedla, že nebolo sporné napokon ani odstúpenie od zmluvy zo strany žalovaného, pričom poukázala na to, že povinnosť zaplatiť storno poplatok vyplýva jednak priamo zo zákona a jednak aj z VZP, ktoré sú spomínané. Opätovne poukázala na čl. 6 ods. 5 VZP, v ktorom je uvedené, že je nevyhnuté zaplatiť sankciu, teda zmluvnú pokutu do 7 dní od odstúpenia od zmluvy. Záverom navrhla žalobe v celom rozsahu vyhovieť, v prípade úspechu si uplatnila náhradu trov konania, nemala návrhy na doplnenie dokazovania.

16. Žalovaný na tomto pojednávaní uviedol, že nárok žalobu vyplýva zo VZP konkrétne z čl. VI ods. 5 a takúto zmluvnú podmienku považoval za neprijateľnú. Uviedol, že sa požaduje od spotrebiteľa, aby zaplatil neprimerane vysokú sankciu, t. j. vo výške 90% z ceny zájazdu, pričom takáto sankcia odporuje dobrým mravom, alebo dokonca je to šikanóznym výkonom práva. Poukázal na to, že 90% bolo len mechanicky vyprodukovaných a vygenerovaná výška, ktorá sa následne vypočítala. Uviedol, že zákon č. 170/2018 o zájazdoch v § 21 okrem iného uvádza, že okrem času odstúpenia je potrebný uviesť aj predpokladaný náklad a príjem zo služieb cestovného ruchu. Uviedol, že už k odporu predložil dôkaz - screenshot obrazovky poskytovateľa zájazdu, teda žalobcu, z čoho vyplývalo, že zájazd bol kompletne vypredaný a teda ani toto sa nezohľadnilo pri sankcionovaní žalovaného. Poukázal tiež na to, že sankcia ako taká, teda zmluvná pokuta, nie je uvedená v zmluve o zájazde, ale len vo VZP. Poukázal na § 54 ods. 2 OZ, teda s poukazom na to, že je vždy potrebné pri výklade spotrebiteľskej zmluvy, keďže v danom prípade mal za to, že ide o spotrebiteľskú zmluvu použiť pre spotrebiteľa priaznivejší výklad. Uviedol, že ide o zmluvnú pokutu a táto musí byť explicitne uvedená priamo v zmluve, nie vo všeobecných zmluvných podmienkach, teda mal za to, že táto zmluvná pokuta ani nie je platne dojednaná. Uviedol tiež, že 20.7.2023 odstúpil od zmluvy a mala mu byť vrátená platba, nejaká záloha v zmysle § 21 ods. 4 zákona o zájazdoch a teda uvažoval nad bezdôvodným obohatením na strane žalobcu. Uviedol, že ho mrzí, že sa chcel so žalobcom dohodnúť, nechcel sa stretnúť na súde, avšak situácia sa vyvinula týmto spôsobom. Navrhol žalobu zamietnuť a nemal návrhy na doplnenie dokazovania.

17. Na základe vyššie zisteného skutkového stavu súd prvej inštancie právne uzatvára:

18. Podľa § 48 ods. 2 Občianskeho zákonníka odstúpením od zmluvy sa zmluva od začiatku zrušuje, ak nie je právnym predpisom ustanovené alebo účastníkmi dohodnuté inak.

19. Podľa § 52 ods. 1,2,3,4 Občianskeho zákonníka spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné. Dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

20. Podľa § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku.

21. Podľa § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie. V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

22. Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 170/2018 Z. z. o zájazdoch, spojených službách cestovného ruchu, niektorých podmienkach podnikania v cestovnom ruchu a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o zájazdoch“), zájazdom je kombinácia najmenej dvoch rôznych druhov služieb cestovného ruchu podľa § 2 písm. a) zakúpených na účel tej istej cesty,

a) ak služby cestovného ruchu skombinoval jeden obchodník, a to aj na požiadanie cestujúceho alebo podľa výberu cestujúceho uskutočneného pred uzatvorením zmluvy o zájazde, alebo

b) bez ohľadu na to, či sa uzatvárajú samostatné zmluvy s jednotlivými poskytovateľmi služieb cestovného ruchu, ak ide o služby cestovného ruchu

1. zakúpené na jednom predajnom mieste a skombinované pred tým, ako sa cestujúci zaviazal k úhrade ich ceny,

2. ponúkané, predávané alebo účtované za súhrnnú cenu alebo za celkovú cenu,

3. ponúkané alebo predávané pod označením „zájazd“, „balík služieb cestovného ruchu“ alebo obdobným označením,

4. kombinované cestujúcim po uzatvorení zmluvy, ktorá oprávňuje cestujúceho na výber z rôznych druhov služieb cestovného ruchu, alebo

5. zakúpené od rôznych obchodníkov prostredníctvom prepojených online rezervačných systémov, pri ktorých obchodník, s ktorým je uzatvorená prvá zmluva o službe cestovného ruchu, zasiela meno a priezvisko, platobné údaje a elektronickú adresu cestujúceho ďalšiemu obchodníkovi alebo ďalším obchodníkom a s týmto obchodníkom alebo obchodníkmi sa uzatvorí zmluva o službe cestovného ruchu najneskôr 24 hodín po potvrdení rezervácie prvej služby cestovného ruchu.

23. Podľa § 18 ods. 1 zákona č. 170/2018 Z. z. o zájazdoch pred začatím zájazdu môže cestujúci na trvanlivom nosiči oznámiť cestovnej kancelárii, že zájazdu sa namiesto neho zúčastní iná osoba, ktorá spĺňa všetky dohodnuté podmienky účasti na zájazde; súhlas tretej osoby s postúpením zmluvy o zájazde musí byť súčasťou tohto oznámenia. Zmena cestujúceho je voči cestovnej kancelárii účinná, ak bolo oznámenie o postúpení zmluvy o zájazde podľa prvej vety doručené cestovnej kancelárii v primeranej lehote, najneskôr však sedem dní pred začatím zájazdu, ak sa zmluvné strany nedohodli na kratšej lehote; dňom doručenia oznámenia sa osoba uvedená v oznámení stáva cestujúcim.

24. Podľa § 18 ods. 3 zákona č. 170/2018 Z. z. o zájazdoch cestovná kancelária je povinná novému cestujúcemu preukázať vznik dodatočných poplatkov, príplatkov alebo iných nákladov v dôsledku postúpenia zmluvy o zájazde.

25. Podľa § 21 ods. 1 zákona č. 170/2018 Z. z. o zájazdoch cestujúci je oprávnený kedykoľvek pred začatím zájazdu odstúpiť od zmluvy o zájazde. V zmluve o zájazde možno dohodnúť odstúpné, ktorého výška musí zohľadňovať čas odstúpenia od zmluvy o zájazde pred začatím zájazdu, predpokladané zníženie nákladov v dôsledku neposkytnutia služieb cestovného ruchu tvoriacich zájazd cestujúcemu a predpokladaný príjem z náhradného predaja služieb cestovného ruchu. Ak odstúpné nie je dohodnuté, jeho výška sa vypočíta ako cena zájazdu znížená o súčet úspory nákladov za neposkytnuté služby cestovného ruchu a príjmov z náhradného predaja služieb cestovného ruchu. Na žiadosť cestujúceho je cestovná kancelária povinná poskytnúť odôvodnenie výšky odstúpného.

26. Podľa § 21 ods. 2 zákona č. 170/2018 Z. z. o zájazdoch cestujúci je oprávnený odstúpiť od zmluvy o zájazde pred začatím zájazdu bez zaplatenia odstúpného, ak v cieľovom mieste alebo v jeho bezprostrednej blízkosti nastanú neodvratiteľné a mimoriadne okolnosti, ktoré významne ovplyvnia poskytovanie zájazdu alebo prepravu cestujúcich do cieľového miesta; pri odstúpení od zmluvy o zájazde má cestujúci nárok na vrátenie všetkých platieb, ktoré za zájazd zaplatil.

27. Podľa § 21 ods. 4 zákona č. 170/2018 Z. z. o zájazdoch pri odstúpení od zmluvy o zájazde podľa odsekov 1 až 3 je cestovná kancelária povinná vrátiť cestujúcemu všetky platby, ktoré od neho alebo v jeho mene prijala na základe zmluvy o zájazde alebo v súvislosti s ňou bezodkladne, najneskôr však

do 14 dní odo dňa doručenia oznámenia o odstúpení od zmluvy o zájazde alebo odstúpenia cestovnej kancelárie od zmluvy o zájazde. Ustanovenie odseku 1 tým nie je dotknuté.

28. Podľa § 3 ods. 3 zákona č. 250/2007 Zb. o ochrane spotrebiteľa, každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách, ktorými sú zmluvy uzatvorené podľa Občianskeho zákonníka alebo Obchodného zákonníka, ako aj všetky iné zmluvy, ktorých charakteristickým znakom je, že sa uzatvárajú vo viacerých prípadoch a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje; aj na spotrebiteľské zmluvy, ktoré neboli uzavreté podľa Občianskeho zákonníka sa primerane použijú ustanovenia Občianskeho zákonníka.

29. Podľa § 7 ods. 1 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa nekalé obchodné praktiky sú zakázané, a to pred, počas aj po vykonaní obchodnej transakcie.

30. Podľa § 7 ods. 2 zákona č. 250/2007 Z. z. obchodná praktika sa považuje za nekalú, ak a) je v rozpore s požiadavkami odbornej starostlivosti, b) podstatne narušuje alebo môže podstatne narušiť ekonomické správanie priemerného spotrebiteľa vo vzťahu k produktu, ku ktorému sa dostane alebo ktorému je adresovaná, alebo priemerného člena skupiny, ak je obchodná praktika orientovaná na určitú skupinu spotrebiteľov.

31. Podľa § 7 ods. 4 zákona č. 250/2007 Z. z. za nekalú obchodnú praktiku sa považuje najmä klamlivé konanie a klamlivé opomenutie konania podľa § 8 a agresívna obchodná praktika podľa § 9.

32. Podľa § 8 ods. 1 písm. a) zákona č. 250/2007 Z. z. obchodná praktika sa považuje za klamlivú, ak zapríčiňuje alebo môže zapríčiniť, že spotrebiteľ urobí rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neurobil, pretože obsahuje nesprávne informácie a je preto nepravdivá, alebo akýmkoľvek spôsobom uvádza do omylu alebo môže uviesť do omylu priemerného spotrebiteľa, a to aj ak je táto informácia vecne správna vo vzťahu k existencii produktu alebo k povahe produktu.

33. V civilnom procese platí tzv. prejednacía zásada. Vo všeobecnosti podľa tejto zásady je záležitosťou procesných strán, aké predložia skutkové podklady, vrátane dôkazov. Tvrdiť skutočnosti rozhodujúce pre posúdenie veci a navrhovať dôkazy tieto skutočnosti podporujúce je tak výlučne vecou strán a každá zo strán nesie procesnú zodpovednosť za to, že svojimi tvrdeniami vnesie do procesu ten skutkový materiál, ktorý bude v súlade s jej procesnými záujmami. Súd je oprávnený založiť rozhodnutie na skutočnostiach predložených procesnými stranami, a to, čo strany nepredložia, nemôže brať za základ pre svoje rozhodovanie. Stranám teda hrozí pri nespínení dôkaznej povinnosti a pri neunesení dôkazného bremena, nepriaznivé rozhodnutie vo veci samej. Dôkazné bremeno je teda inštitútom procesného práva, ktoré stíha toho účastníka, v ktorého záujme je aby určitá skutočnosť rozhodná podľa hmotného práva a stranou tvrdená bola v konaní skutočne preukázaná. Pravým zmyslom dôkazného bremena je umožniť súdu vydať rozhodnutie i v tých prípadoch, keď určitá skutočnosť pre spor rozhodná dokázaná nebola, teda keď si súd nemôže urobiť záver o tom, že určitá skutočnosť je alebo nie je pravdivá.

34. Okruh rozhodujúcich skutočností, ktorých sa týkajú povinnosti tvrdenia a označenia dôkazov na preukázanie tvrdení, je daný hypotézou hmotnoprávnej normy, ktorá upravuje sporný právny pomer účastníkov konania. Táto norma zásadne určuje tak rozsah dôkazného bremena (okruh skutočností, ktoré musia byť preukázané), ako aj nositeľa dôkazného bremena.

35. Z vykonaného dokazovania mal súd prvej inštancie za to, že primárnou právnou otázkou, ktorú je potrebné v danej právnej veci ustáliť je, či zmluva o zájazde ako ju uzatvoril žalovaný so žalobcom podlieha spotrebiteľskej kontrole, resp. či spadá pod tzv. spotrebiteľské právo.

36. Nemal súd prvej inštancie pochybnosti o tom, že v danom prípade sa vzhľadom na vyššie citované ustanovenia jedna o zmluvu spotrebiteľskú, kde žalobca vystupoval ako dodávateľ (zájazdu) a žalovaný ako spotrebiteľ (cestujúci).

37. Rovnako nebolo v konaní sporným, že žalovaný od zmluvy o zájazde odstúpil (§ 21 ods. 2 zákona č. 170/2018 Z. z.), pričom kontaktoval dodávateľa, že vzhľadom na nemožnosť žalovaného zúčastniť sa na zájazde, vie zabezpečiť za seba náhradu, t. j. tretiu osobu ochotnú zúčastniť sa predmetného

zájazdu. A napokon nebolo sporné ani to, že žalobca podmieňoval prípadnú zámenu osôb doplatením sumy 873 eur.

38. Na tomto mieste je nevyhnutné poznamenať, že žalobca žiadnym spôsobom nekonkretizoval, čoho sa doplatok 873 eur týka, aké služby za takýto doplatok budú poskytnuté a pod.. Na druhej strane je preto pochopiteľné, že tretia osoba neprejavila záujem zúčastniť sa zájazdu za takto navýšenú cenu.

39. Pre spotrebiteľský právny vzťah vychádzajúc aj z európskej judikatúry je typická tzv. teória skutočného plnenia, ktorá spočíva v tom, že spotrebiteľ má platiť len za skutočne dodanú službu/zariadenie. Za neprijateľnú zmluvnú podmienku sa považuje podmienka, ktorá vyjadruje finančný záväzok spotrebiteľa za plnenie, ktoré mu po materiálnej stránke nie je dodané a slúži v skutočnosti záujmu dodávateľa (rozsudok ESD C-26/13, E. F., G. F. H. proti I. J. K. z 30. apríla 2014, bod 58). Tento princíp je už zakomponovaný aj v ust. § 53 ods. 4 písm. v/ OZ, v zmysle ktorého za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré požadujú od spotrebiteľa uhradenie plnení, o ktorých spotrebiteľ nebol pred uzavretím zmluvy preukázateľne informovaný, ktorých úhrada nebola upravená v zmluve alebo za ktoré spotrebiteľ nedostáva dohodnuté protiplnenie.

40. Uvedený doplatok súd hodnotí ako nekalú obchodnú praktiku, ktorá má potenciál poškodiť spotrebiteľa v tom zmysle, že mu za uvedený doplatok nie sú poskytované služby a tento poplatok slúži v skutočnosti len v prospech dodávateľa, všetko v kontexte nešpecifikovania potreby tohto doplatku.

41. Súd prvej inštancie podrobil rozhodnutie aj kontextu princípu primeranosti, poukazujúc aj na tzv. Paretovo optimum. Jedná sa z ekonomického pohľadu o taký stav spoločnosti, kedy žiadny jednotlivec, alebo skupina už nemôže dosiahnuť lepšie postavenie bez toho, aby sa postavenie iného subjektu zhoršilo. Ide o rovnovážny stav, kedy ak sa chce mať niekto lepšie než ako sa má, môže tak urobiť len na úkor iného.

42. Podľa § 544 ods. 1 Občianskeho zákonníka ak strany dojednávajú pre prípad porušenia zmluvnej povinnosti zmluvnú pokutu, je účastník, ktorý túto povinnosť poruší, zaviazaný pokutu zaplatiť, aj keď oprávnenému účastníkovi porušením povinnosti nevznikne škoda.

43. Podľa § 544 ods. 2 Občianskeho zákonníka zmluvnú pokutu možno dojednať len písomne a v dojednaní musí byť určená výška pokuty alebo určený spôsob jej určenia.

44. Podľa § 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka ak právny úkon nebol urobený vo forme, ktorú vyžaduje zákon alebo dohoda účastníkov je neplatný.

45. Podľa § 40 ods. 3 Občianskeho zákonníka písomný právny úkon je platný, ak je podpísaný konajúcou osobou; ak právny úkon robia viaceré osoby, nemusia byť ich podpisy na tej istej listine, ibaže právny predpis ustanovuje inak. Podpis sa môže nahradiť mechanickými prostriedkami v prípadoch, keď je to obvyklé.

46. Pokiaľ ide o nárok na zmluvnú pokutu (odstupné) za odstúpenie od zmluvy vo výške 2.626,15 eura, čo tvorí predmet sporu, tak súd považuje tento nárok za nedôvodný, nakoľko žalobca v konaní nepreukázal, že so žalovaným zmluvne (písomne) dojednal predmetnú pokutu. Každá uvedená zmluvná pokuta s poukazom na ust. § 544 ods. 2 Obč. zák., musí byť dohodnutá v písomnej forme. Nedodržanie tejto písomnej formy je s poukazom na ust. § 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka, dôvodom absolútnej neplatnosti dojednaní o zmluvnej pokute, na ktorý súd prihliada z úradnej povinnosti (ex offa), aj keď sa toho nikto nedovoľáva.

47. Nebolo v konaní sporným, že výška samotného odstupného, resp. zmluvnej pokuty nebola dojednaná v zmluve o zájazde, ale bola uvedená len v čl. VI. bod 5 Všeobecných zmluvných podmienok žalobcu. Práve z vyššie uvedeného dôvodu nedodržania písomnej formy takéto dojednanie zmluvnej pokuty (odstupného) možno považovať za neplatné.

48. Súd prvej inštancie tiež akcentuje, že tvrdenie žalobcu o tom, že 90% z ceny zájazdu slúži na čiastočné vykrytie nákladov dodávateľa je neakceptovateľné, zvlášť v situácii ničím nepodloženého

požadovania žalovanej sumy 2.626,15 eur, ktorá predstavuje podľa samotného žalobcu odstupné (zmluvnú pokutu). Uvedené je v príkrom rozpore s § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka, keďže sa požaduje od spotrebiteľa, ktorý nesplnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nesplnením jeho záväzku.

49. Žalobca taktiež nijako nereagoval na pripomienku žalovaného, že predmetný zájazd bol vypredaný, teda žalobcovi nevznikla žiadna škoda. V tomto smere teda žalobca neunesol dôkazné bremeno.

50. Na druhej strane netreba opomenúť fakt, že žalovaný zložil žalobcovi zálohovú platbu vo výške 1.000 eur, pričom žalobca doposiaľ touto sumou disponuje, čo je v priamom rozpore s § 21 ods. 4 zákona č. 170/2018 Z. z.. Žalovaný síce na pojednávaní naznačil, že suma 1.000 eur, ktorú zložil ako zálohu žiada vrátiť ako bezdôvodné obohatenie, súd však túto procesnú obranu nevyhodnotil ako vzájomnú žalobu, ale len ako kompenzačnú námietku. Žalovanému nič nebráni iniciovať konanie voči žalobcovi vo vzťahu k tejto sume, resp. sa dohodnúť so žalobcom ako dodávateľom na prípadnom poskytnutí iného zájazdu pri započítaní už zaplatenej zálohovej platby.

51. V neposlednom rade súd musel na predmetnú vec nahliadať aj cez prizmu dobrých mravov.

52. Podľa § 3 ods. 1 OZ výkon práv a povinností vyplývajúcich z občianskoprávných vzťahov nesmie bez právneho dôvodu zasahovať do práv a oprávnených záujmov iných a nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi.

53. Podľa § 39 OZ neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

54. Podľa čl. 5 základných princípov CSP zjavné zneužitie práva nepožíva právnu ochranu. Súd môže v rozsahu ustanovenom v tomto zákone odmietnuť a sankcionovať procesné úkony, ktoré celkom zjavne slúžia na zneužitie práva alebo na svojvoľné a bezúspešné uplatňovanie alebo bránenie práva, alebo vedú k nedôvodným prieťahom v konaní.

55. Dobré mravy netvorí spoločenský normatívny systém, ale sú skôr merítkom etického hodnotenia konkrétnych situácií zodpovedajúcim všeobecne uznávaným pravidlám slušnosti, poctivého správania a dobra. Dobré mravy sú vykladané ako súhrn spoločenských, kultúrnych a mravných noriem, ktoré v historickom vývoji osvedčujú istú nemennosť vystihujú podstatné historické tendencie, sú uznávané rozhodujúcou časťou spoločnosti a majú povahu noriem základných.

56. Občiansky zákonník, ani iný predpis, nedefinuje pojem dobré mravy. Teória a súdna prax však zhodne považujú dobré mravy za všeobecne uznávané pravidlá morálky, ktoré predstavujú fundamentálny hodnotový poriadok spoločnosti a zákonodarca ich považuje za tak významné, že ich pomocou odkazu v právnej norme včleňuje do občianskeho práva. Z toho vyplýva, že tieto morálne pravidlá majú objektívnu povahu, a preto akékoľvek súhlasné, a teda subjektívne motivované vyhlásenie zmluvných strán, nie je smerodajné v tom, či nimi uzavretá zmluva je v súlade s dobrými mravmi, alebo nie. (rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 28. augusta 2008, sp. zn. 16Co/152/2008.

57. Možno preto prisvedčiť názoru žalovaného, že konanie právneho predchodcu žalobcu bolo okrem iného v rozpore s dobrými mravmi, keďže napriek okolnostiam, (snaha žalovaného zabezpečiť náhradného cestujúceho, vypredaný zájazd, neprimeraná zmluvná pokuta) sa žalovaný domáhal úhrady sumy, ktorá predstavovala 90% ceny zájazdu.

58. Súd v súlade s princípom spravodlivosti rozhodol tak, ako je to uvedené vo výrokovej časti tohto rozsudku a žalobu zamietol.

59. Podľa § 255 ods. 1 C.s.p., súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

60. Podľa § 255 ods. 2 C.s.p., ak mala strana vo veci úspech len čiastočný, súd náhradu trov konania pomerne rozdelí, prípadne vysloví, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov konania právo.

61. O trovách konania bolo rozhodnuté podľa 255 ods. 1 CSP, podľa ktorého strane, ktorá mala vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti strane, ktorá vo veci úspech nemala. Žalobca nebol v konaní úspešný, preto nemá právo na náhradu trov konania a žalovanému súd náhrada trov konania nepriznal, nakoľko žiadne nežiadal a ani mu nevznikli.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Prešove.

Podľa § 363 CSP v odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Podľa § 364 CSP rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozsudkom po nadobudnutí jeho vykonateľnosti dobrovoľne splnená, je možné podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona.